

Forfatter: Martensen, Hans Lassen

Titel: BREV TIL: Laub, Hardenack Otto Conrad FRA: Martensen, Hans Lassen (1874-11-27)

Citation: Martensen, Hans Lassen: "BREV TIL: Laub, Hardenack Otto Conrad FRA: Martensen, Hans Lassen (1874-11-27)", i *Biskop Otto Laubs Levnet - En livsskildring i breve (2. bind)*, Karl Schönbergs Forlag, s. 364. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002252230-002-shoot-L0022522300020138.pdf> (tilgået 17. maj 2024)

Anvendt udgave: Biskop Otto Laubs Levnet - En livsskildring i breve (2. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Fra Martensen til Laub

Kjøbenhavn, 27. November 1874

— — — —. Som altid, kjære Biskop Laub, har De ogsaa i mit sidste Skrift truffet min inderste Tanke. Netop dette er min Mening, der vil blive aldeles klar, dersom det forundes mig at gennemføre Ethiken, at det s. 365 først er Staten selv, der maa ethiseres, forinden noget virkelig Indgribende til Løsningen af det sociale Problem kan forventes. Thi den nuværende liberale Stat er fuld af uethiske Elementer, ja i sin inderste Grund uethisk, da den er indifferent for Religionen som Samfundsanliggende, og dens Ethik kun er bestemt ved Partiernes Egoisme, medens Kongedømmet, der efter sit Begreb staaer over Partierne som den modererende Magt, ganske er trængt tilbage. Ogsaa er det min Mening, at Repræsentationsformen maa blive en heelt anden end den nuværende paa den almindelige Stemmeret baserede, der er absolut uforenelig med Monarchiet. Naar den sociale Ordning efter min Opfatning kræver, at det corporative Element i Samfundet, der af Liberalismen er udslettet, mere og mere gjenoplives, saa kræver den tilsvarende politiske Ordning en stænderisk Repræsentation. Da kommer ogsaa Monarchiet til sin Betydning som det højere Eenhedspunkt for Samfundets Forskjelligheder, medens det nu ligeoverfor den almindelige Lighed staaer som en Modsigelse. Thi den almindelige Stemmeret kræver kun et valgt Præsidentskab, der er Repræsentationens Functionair. Hvorledes vil man begrunde den uhyre Ulighed mellem det arvelige Monarchie og alle andre Familier og Individuer, naar alle andre ere absolut lige? De vil maaskee sige, at Udsigten til det her Antydede er meget fjern. Men det er min Overbeviisning, at Socialismen er Døren, gennem hvilken der maa indgaaes til bedre Samfundstilstande. Den bør støttes, nemlig i den rette Aand. Idet man støtter den, bekæmper man og trykker Liberalismen, d. v. s. den politiske og religionsløse Individualisme, som paa alle Omraader har anrettet og anretter Ulykker. Hvad har den ikke anrettet i Kirken? s. 366 Den har fulgt det fordærveligste Laissez aller, har paa alle Maader søgt at tilintetgjøre Kirkens Selvstændighed, den har forholdt Kirken den lovede Forfatning, og nu vil den inddrage dens Midler i Statskassen.

Jeg har efter en Skitse diceret min Kone dette lille Skrift under min Tilstand som Patient. Da det var færdigt, fandt jeg efter Samraad med hende, at jeg ikke burde lade det henligge til en ubestemt Fremtid, men af practiske Hensyn til Tidsforholdene strax udgive det. Jeg meente, at det litteraire Hensyn, der krævede, at det kun blev udgivet i sin Sammenhæng med det Øvrige, maatte træde tilbage for det kirkelige. Thi det skal nu ikke kunne siges om Kirken i vort Fædreland, at den har forholdt sig stum og ligegyldig ligeoverfor dette Phænomen, og at den først har lukket Munden op, da Revolutionen saa at sige var i Gaderne. Den væsentlige Hensigt er at indvirke paa Tænkemaaden og i al Beskedenhed at give Staten en Advarsel. Hvad jeg hidtil har seet i Bladene har jo været ret anerkjendende. Men det er klart, at de ikke have forstaaet det Inderste deri, nemlig det Christelige og den bestemte Polemik mod Liberalismen. Om det Sidste troer jeg, at de forsætlig ere gaaede udenom. Meest har Social-Demokraten, Socialisternes Organ, interesseret mig ved en gennem flere Nummere gaaende, anmeldende Artikel, hvor de udtale Arbeidernes Tak til mig, „om de end ikke kunne være enige i Alt“, og tillige paa det Varmeste anbefale Skriftet til Arbeidernes Læsning. Dette har glædet mig, da det viser, at disse Mennesker dog ikke ere saa corrumperede, som der siges, da de velvilligt modtage et Skrift fra Kirkens Side, der siger dem mange alvorlige Ting. Maaskee man i liberale Blade vil finde, at jeg s. 367 ved Udgivelsen af dette Skrift ikke har handlet i Overensstemmelse med mit conservative Standpunkt. Men jeg finder virkelig ingen Anledning til at bidrage til at conservere Liberalismen, med Capitalens Despotisme, med det moderne Jødedom og det Alt ødelæggende Laissez aller. — — —. Maatte mine maaskee for korte Antydninger dog kunne have nogen Interesse for Dem!

Deres hjertelig hengivne H. Martensen.